

KONCEPCIA SPOLOČNÉHO ŠTUDIJNÉHO PROGRAMU „MANAŽMENT V SOCIÁLNEJ PRÁCI A SOCIÁLNE PODNIKANIE“

CONCEPT OF COMMON STUDY PROGRAM “MANAGEMENT IN SOCIAL WORK AND SOCIAL ENTREPRENEURSHIP”

HUDECOVÁ Anna – BROZMANOVÁ GREGOROVÁ Alžbeta

Abstrakt

Príspevok sa venuje problematike koncipovania medzifakultného študijného programu „Manažment v sociálnej práci a sociálne podnikanie“. V prvej časti sa zameriava na priblíženie charakteristiky pregraduálnej prípravy sociálnych pracovníkov a pracovníčok. Poukazuje na základné východiská koncepcie navrhovaného študijného programu vyplývajúce z požiadaviek spoločenskej praxe, potreby špecializácie pri príprave sociálnych pracovníkov a pracovníčok, špecifik roly manažéra v sociálnej oblasti a sociálneho podnikania ako účinného nástroja podpory znevýhodnených skupín. Vymedzuje profil absolventa/absolventky študijného programu a jeho obsahové zameranie založené na medzifakultnej spolupráci pri jeho realizácii.

Abstract

The contribution presents the concept of common study program “Management in social work and social entrepreneurship. The first part is focused on education in social work. The second part deals with grounds of concept study program which are based on needs of practice, need of specialization in social work education and specific features of manager role in social work and social entrepreneurship. It defines the profile of graduates and content of study program “Management in social work and social entrepreneurship” based on cooperation between Faculty of Education and Economic Faculty Matej Bel University.

ÚVOD

Riešenie sociálnych problémov jednotlivcov, rodín, skupín, komunít je záležitosťou viacerých odborníkov a odborníčok, od ktorých sa očakáva nielen participácia na riešení týchto problémov, ale aj ich vzájomná spolupráca. Ako konštatuje Mydlíková (2004) spomedzi týchto odborníkov a odborníčok jedine sociálny pracovník/sociálna pracovníčka má kapacitu na to, aby jednotlivé aktivity parciálnej pomoci plánoval, koordinoval, hodnotil, ale aj vytváral podporu svojmu klientovi/klientke. Vyžaduje si to odbornosť a profesionalitu v sociálnej oblasti, ako aj schopnosť riadiť svoju činnosť a poznať základné aspekty manažmentu sociálnej organizácie. Takéto zameranie považujeme za základný predpoklad zvýšenia kvality života ľudí, ktorí potrebujú pomoc. Z týchto dôvodov je namieste uvažovať o koncipovaní študijného programu, ktorý by zodpovedal profesionálnej príprave sociálnych pracovníkov a pracovníčok a obsahovo by spĺňal podmienky orientácie nielen do oblasti sociálnej práce, ale aj do oblasti manažmentu a sociálneho podnikania.

1. PREGRADUÁLNA PRÍPRAVA SOCIÁLNYCH PRACOVNÍKOV A PRACOVNÍČOK V SÚČASNOSTI

V posledných rokoch dochádza takmer vo všetkých vyspelých krajinách sveta k rozvoju študijných odborov pokrývajúcich rôzne typy sociálnej reality. Na Slovensku má štúdium sociálnych disciplín svoju niekoľkoročnú tradíciu, no po roku 1989 dochádza k jeho výraznej premene, a to tak po stránke kvantitatívnej, ako aj obsahovej. Dopyt po tomto type vzdelania súvisí podľa nášho názoru s viacerými skutočnosťami. Na jednej strane možno pozorovať vysokú spoločenskú objednávku týkajúcu sa štúdia sociálnej problematiky, vyvolanú rôznorodými faktormi, akými sú najmä:

- prebiehajúce ekonomické a sociálne zmeny v spoločnosti a nutnosť občanov vyrovnat' sa s týmito zmenami;
- vznik nových sociálnych problémov a situácií vyžadujúcich profesionálne riešenie v praktickej i teoretickej rovine;
- kontakt s inými kultúrami prinášajúci problémy spojené so stretom rôznych kultúr, hodnôt a vzorcov správania;
- potreba rozvoja profesionálnych sociálnych služieb, reziduálnych, ambulantných i terénnych;
- potreba kvalifikovaných pracovníkov a pracovníčok v sociálnej oblasti;
- potreba integrácie občanov so zdravotným postihnutím do spoločenského a pracovného života;
- potreba uplatňovania efektívnejších zdrojov a spôsobov pomoci a iné.

Na druhej strane je rozvoj vzdelávania v sociálnej oblasti vyvolaný obrovským záujmom ľudí o štúdium týchto odborov, na ktorý má nesporný vplyv ich atraktivita - umožňujú nielen lepšie pochopiť stavy a procesy v spoločnosti, ale tiež vedú študentov a študentky k tomu, aby dokázal s ľuďmi pracovať a komunikovať.

Vzdelávanie oprávňujúce na výkon sociálnej práce ako kvalifikovanej profesionálnej činnosti nemá vo svete jednotnú podobu. Odlišnosti možno nájsť tak v oblasti zriaďovania, financovania a kontroly jednotlivých vzdelávacích inštitúcií, ako aj v oblasti samotných študijných odborov, organizácii výučby, či v úrovni a dĺžke študijných programov. Tieto rozdiely súvisia s históriou a súčasným stavom realizácie sociálnej práce, s politickými a ekonomickými súvislosťami v krajine, charakterom školského systému a so súčasným stavom sociálneho štátu. Aj keď vo väčšine krajín je vzdelávanie sociálnych pracovníkov a pracovníčok začlenené do tzv. tretieho vzdelávacieho stupňa (nad úroveň klasického stredoškolského vzdelávania), nie vždy sa realizuje prostredníctvom vysokoškolských vzdelávacích inštitúcií. V rámci odbornej prípravy sú v európskych krajinách súčasťou programov vzdelávania tri základné bloky: všeobecné a odborné teoretické znalosti, praktické zručnosti a predpoklady pre výskumnú činnosť. I keď stále platí, že väčšina sociálnych pracovníkov a pracovníčok v Európe absolvuje iné než vysokoškolské vzdelávanie, vysoký stupeň akademizácie je nesporný. V súčasnosti možno podľa viacerých odborníkov a odborníčok pozorovať v Európe snahu o určitú reguláciu profesie sociálneho pracovníka/sociálnej pracovníčky, vrátane odbornej prípravy. Toto úsilie vyústilo vo viacerých európskych krajinách do stanovenia minimálnych štandardov v oblasti praktického výkonu sociálnej práce a v oblasti vzdelávania, ktoré sú platné na celoštátnej úrovni. Tieto tendencie sú zrejme aj na Slovensku. V posledných rokoch sa v Európe v súvislosti s poslednou prijatou medzinárodnou definíciou sociálnej práce zdôrazňujúcou jej rozvojový rozmer mení aj obsah vzdelávania, ktorý sa čoraz viac orientuje na problémy spojené s otázkami rozvoja sociálnej kompetencie, zdravia, vzdelania a kultúry.

Vysokoškolské vzdelávanie v sociálnej práci nadviazalo na Slovensku „po štyridsaťročnej prestávke“ na svoje tradície a v súčasnosti sa realizuje na viacerých univerzitách, a to v rámci denného i externého štúdia. Pri koncipovaní štúdia sociálnej práce vychádzali jednotlivé univerzity zo skúseností s konkrétnym študijným odborom v zahraničí (Nemecko, Veľká Británia, Poľsko, Česko a pod.), z praktických skúseností získaných počas zahraničných pobytov, z vlastných predstáv o kvalitnom štúdiu sociálnej práce a z potrieb a požiadaviek spoločenskej praxe.

Sociálna práca sa vyučuje na rôznych univerzitných fakultách (filozofických, pedagogických, právnických, zdravotníctva a sociálnej práce). Zameranie fakulty a jednotlivých katedier ovplyvnilo i tvorbu učebných plánov, obsahovú náplň štúdia a profil jeho absolventa. Matulay a Matulayová (1998) v tejto súvislosti uvádzajú niekoľko prístupov: pedagogizujúci, resp. andragogizujúci, sociologizujúci, medicínsky, právnický a psychologizujúci.

Jednotiace jadro obsahu jednotlivých študijných programov študijného odboru sociálna práca tvoria základné vzdelávacie štandardy v sociálnej práci, ktoré sa stali súčasťou Sústavy študijných odborov vysokoškolského vzdelávania Slovenskej republiky. V uvedenej sústave bola sociálna práca ako študijný odbor zaradená do tretej skupiny vied medzi sociálne, ekonomické a právne vedy, do podskupiny spoločenské a behaviorálne vedy. V časti 3.1.14 Sociálna práca je identifikovaný študijný odbor sociálna práca a stanovený jeho obsah pre jednotlivé stupne vzdelávania. Nosné témy jadra znalostí pre bakalársky a magisterský stupeň vzdelávania v sociálnej práci tvoria:

- sociálno-filozofické, etické, sociologické, psychologické, právne, ekonomické, sociálno-pedagogické, sociálno-andragogické, politologické, sociálno-politické základy a súvislosti sociálnej práce;
- metódy a techniky sociálnej práce, teórie a koncepcie sociálnej práce, teória, etika a metodológia sociálnej práce;
- špecifiká a podstata sociálnej práce s jednotlivými cieľovými skupinami;
- supervízia v sociálnej práci;
- sociálne deviácie;
- teória organizácie a riadenia tímov;
- sociálne plánovanie a projektovanie;
- podnikanie v sociálnej sfére a v oblasti sociálnej práce;
- výcvik a odborná prax v sociálnej práci;
- semestrálne a ročníkové práce a projekty.

Z náčrtu predmetov, ktoré majú byť obsahom študijného odboru sociálna práca, je zrejmé, že jeho znakmi vychádzajúcimi z charakteru sociálnej práce ako vedy sú multidisciplinarita a transdisciplinarita. Multidisciplinarita pregraduálnej prípravy sociálnych pracovníkov a pracovníčok vyjadruje skutočnosť, že počas štúdia musí študent/študentka zvládnuť okrem disciplín sociálnej práce základnú teóriu z mnohých oblastí (psychológie, sociológie, pedagogiky, andragogiky, práva ...). Požiadavka transdisciplinarita v štúdiu sociálnej práce znamená, že vedomosti z jednotlivých oblastí nemajú predstavovať oddelené celky, sumy vedomostí, ale študent/študentka musí medzi nimi nachádzať súvislosti, musia sa stať systémom, ktorý vie aplikovať a rozvíjať v sociálnej teórii i praxi.

2. ZÁKLADNÉ VÝCHODISKÁ KONCEPCIE ŠTUDIJNÉHO PROGRAMU „MANAŽMENT V SOCIÁLNEJ PRÁCI A SOCIÁLNE PODNIKANIE“

Sociálna práca ako profesionálna aktivita reaguje na široké spektrum sociálnych problémov na úrovni jednotlivcov, rodín, skupín, komunít a širších sociálnych celkov. Jednou z dilem, ktoré rieši, je dilema medzi polyvalenciou a špecializáciou. Podľa Navrátila (2001) polyvalencia znamená, že sociálny pracovník v rámci svojej územnej kompetencie poskytuje služby klientom v najrozmanitejších životných situáciách – rieši problematiku mladistvých i dospelých delikventov, zaoberá sa občanmi invalidnými, starými, intervenuje v rodinách s deťmi. Špecializácia – vyjadruje také poňatie sociálnej práce, pri ktorom sa sociálny pracovník v rámci svojho profesionálneho pôsobenia zaoberá len určitým sociálnym problémom alebo jedným z jeho aspektov.

Táto dilema sa odráža aj v koncepcii pregraduálnej prípravy sociálnych pracovníkov a pracovníčok. K otázke, do akej miery pripravovať sociálnych pracovníkov a pracovníčky na pôsobenie v rámci polyvalentnej alebo špecializovanej sociálnej práce, pristupujú jednotliví vzdelávatelia rôzne. Podľa nášho názoru koncepcia študijného programu v rámci bakalárskeho štúdia sociálnej práce umožňuje dostatočný základ pre uplatnenie polyvalentného prístupu a v rámci magisterského štúdia sociálnej práce je možné pristúpiť v rôznej miere a podobe k uplatneniu špecializácii. Takto koncipovaný magisterský študijný program umožní študentom a študentkám nadobudnúť nielen všeobecné kompetencie sociálnych pracovníkov a pracovníčok, ale aj hlbšie preniknutie do vybranej oblasti podľa ich záujmu. Je to jedna z možností kvalitnejšej prípravy na výkon ich profesie. Jednotlivé špecializácie je možné profilovať vo vzťahu k rôznym cieľovým skupinám sociálnej práce (napr. mládež, seniori a pod.), ale tiež vo vzťahu k rôznym oblastiam pôsobenia (napr. sociálne služby, verejná správa, zdravotníctvo) a úlohám/roliam sociálnych pracovníkov a pracovníčok (manažér, poradca, učiteľ a pod.).

Základné východiská koncepcie študijného programu „Manažment v sociálnej práci a sociálne podnikanie“ sú postavené na:

- potrebe špecializácie v pregraduálnej príprave sociálnych pracovníkov a pracovníčok;
- špecifikách roly manažéra v sociálnej práci;
- špecifikách sociálneho podnikania ako účinného mechanizmu pomoci sociálne znevýhodneným skupinám obyvateľstva.

Medzi základné požiadavky na profesionalitu sociálnych pracovníkov a pracovníčok patrí schopnosť spolupracovať, hľadať nové riešenia, rýchlo a správne sa rozhodnúť, ale aj efektívne distribuovať zdroje a dokázať viesť prípad k progresívnemu riešeniu. K odbornej stránke ich činnosti pristupuje aspekt efektívneho využitia finančných prostriedkov na realizáciu sociálnej pomoci, schopnosť kumulovať personálne, materiálno-technické a finančné zdroje na ich výkon (Mydlíková, 2004)). Tieto skutočnosti vyžadujú skôr priklonenie sa k špecializácii v pregraduálnej príprave.

Viacerí autori a autorky (Labáth, 2001; Jusko, 1999 a iní) konštatujú, že sociálni pracovníci a pracovníčky zastávajú v praxi niekoľko profesiových rolí. Jednou z nich je aj rola manažéra, ktorá má niekoľko rovín:

- rovina sebamanažmentu;
- rovina manažmentu v priamom kontakte s klientom/klientkou (tzv. prípadový manažment);
- rovina manažmentu vo vzťahu k iným pracovníkom a organizácii (sociálny pracovník ako riadiaci pracovník);
- rovina manažmentu vo vzťahu k iným odborníkom, odborníčkam a inštitúciám.

Manažment je podľa Mydlíkovej (2004) procesom, ktorý je integráciou najmä čiastkových aktivít: funkčnej (pomocou manažérskych funkcií), rozhodovacej a informačnej. Každý manažér/manažérka musí plniť tri základné úlohy:

- riadiť prácu a organizáciu;
- riadiť pracovníkov a pracovníčky;
- riadiť produkciu a operácie (Donnelly, 1997).

Významným problémom v manažérskej práci je výkonnosť manažéra/manažérky. Výkonnosť je ovplyvňovaná množstvom vonkajších i vnútorných faktorov. Za dôležité považujeme však aj to, že manažéri/manažérky musia svoje základné riadiace funkcie vykonávať v neustále sa meniacich podmienkach. Pripravenosť pružne reagovať na meniace sa podmienky a rôznorodé cieľové skupiny získava študent/študentka v prípravnom štúdiu sociálnej práce nielen v disciplínach sociálnej práce, ale aj v pedagogických, psychologických a iných kurzoch. Medzi ďalšiu kategóriu nevyhnutných manažérskych zručností patria koncepcné zručnosti. Koncepcné zručnosti znamenajú schopnosť manažéra vidieť organizáciu ako systém, ktorý treba usmerňovať tak, aby sa dosahovali strategicky dôležité výsledky. Manažéri musia poznať všetky podstatné aktivity organizácie a musia ich vedieť koordinovať.

Súčasná spoločenská situácia, ktorá je príznačná viacerými negatívnymi faktormi ako napríklad krízou zamestnanosti, nárastom chudoby a sociálneho vylúčenia, nepriaznivým demografickým vývojom, prejavujúcim sa nárastom obyvateľstva v poproduktívnom veku a s tým súvisiacimi problémami, neadekvátnou kompatibilitou obyvateľstva s trhom práce v oblasti vzdelania, pracovnej mobility a regionalizácie a pod. znásobuje potrebu hľadania účinných mechanizmov, ktoré by pomohli eliminovať negatívne dopady týchto spoločenských procesov. Ako uvádza Korimová (2014) jednou z alternatív je pripraviť odborníka, ktorý dokáže predvídať sociálno-ekonomické podmienky alternatívnej realizácie verejného záujmu s cieľom spoločensky začleňovať znevýhodnené či dlhodobo exkludované skupiny a posilňovať sociálnu inklúziu a sociálnu pomoc odkázaným. Ide teda o odborníka/odborníčku na problematiku sociálneho podnikania.

Podľa Korimovej (2007) je sociálne podnikanie osobitný druh podnikania prioritne založený na neziskovom princípe netrhovom alebo polotrhovom vzťahom pluralitných poskytovateľov, ktorí pôsobia v oblasti verejného záujmu. Osobitosťou sociálneho podnikania je, že aktéri sociálnej ekonomiky akcentujú princípy verejného záujmu a prostredníctvom sociálneho podnikania prioritne realizujú verejnoprospešné služby (Korimová, 2014).

Cieľom sociálneho podnikania nie je výhradne ekonomická výkonnosť subjektov, i keď je pri dosahovaní cieľov nevyhnutná, ale prínos v oblasti medzitruhu práce, solidarity, subsidiarity, súdržnosti a rastu kvality života. Podstatným sociálnym cieľom sociálneho podnikania je tvorba nových pracovných príležitostí na trhu práce práve pre znevýhodnené kategórie obyvateľstva, ktoré by bez takejto podnikateľskej intervencie ostali naďalej vylúčené z možnosti uplatniť sa v prísnych podmienkach oficiálnej zamestnanosti. Práve vďaka rozvoju sociálneho podnikania dostávajú uvedené skupiny obyvateľstva šancu na plnohodnotnejšiu podobu prežívania svojich životných osudov. Naznačené ciele sociálnych podnikov upriamujú pozornosť na ľudský faktor v rámci tohto typu podnikania. Ukazujú značnú špecifickosť cieľovej skupiny potenciálnych zamestnancov sociálnych podnikov na jednej strane a zároveň poukazujú na potrebu disponovania rovnako špecifickým manažérskym potenciálom z hľadiska manažmentu takýchto podnikov (Martinkovičová, 2014).

Okrem zabezpečenia organizačných, prevádzkových, technických, odbytových, marketingových či finančných úloh, ktoré overujú tzv. klasické manažérske zručnosti a schopnosti, musí manažér v prostredí sociálneho podnikania riešiť zložité interpersonálne,

často krát konfliktné situácie, predovšetkým smerom k zamestnancom (klientom) sociálneho podniku. Manažment sociálneho podnikania je v porovnaní s tým klasickým náročnejší práve v tom, že zamestnávaním marginalizovaných a znevýhodnených skupín ľudí na voľnom trhu práce sa v duchu princípov sociálnej zodpovednosti vedenie podniku zároveň zaväzuje podieľať sa na uskutočňovaní akejkoľvek kvalitatívnej osobnostnej zmeny u týchto jedincov. Problematickosť a zároveň náročnosť kladená na vysokú úroveň sociálnej, emocionálnej a morálnej inteligencie zo strany manažéra, súvisia s charakterom vzájomného znevýhodneného vzťahu medzi zamestnávateľom a zamestnancom sociálneho podniku (Martinkovičová, 2014).

Pri koncepcii študijného programu pripravujúceho odborníkov a odborníčky v oblasti manažmentu sociálnej práce a sociálneho podnikania musíme vychádzať zo širokého interdisciplinárneho základu, ktorým sa vyznačuje práve profesionálna príprava sociálnych pracovníkov a pracovníčok. Odborníkov a odborníčky pre túto oblasť je potrebné pripraviť tak, aby disponovali nielen vedomosťami, ale aj profesionálnymi a sociálnymi kompetenciami, ktoré im umožnia efektívne zvládať a riešiť sociálne problémy jednotlivcov a skupín, ale aj dennodenného chodu organizácie/sociálneho podniku.

3. PROFIL ABSOLVENTA/ABSOLVENTKY A OBSAHOVÉ ZAMERANIE ŠTUDIJNÉHO PROGRAMU „MANAŽMENT V SOCIÁLNEJ PRÁCI A SOCIÁLNE PODNIKANIE“

Študijný program „Manažment v sociálnej práci a sociálne podnikanie“ je možné na Pedagogickej fakulte Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici koncipovať v dvoch variantoch. V oboch pritom ide o študijný program v rámci študijného odboru sociálnej práce s výraznou medzifakultnou spoluprácou pri zabezpečení jeho realizácie. Táto skutočnosť určuje aj základné zameranie študijného programu.

Prvý variant predstavuje samostatný magisterský študijný program s názvom „Manažment v sociálnej práci a sociálne podnikanie“. Predpokladom uplatnenia tohto variantu je samostatný garant/garantka študijného programu vo funkcii profesora pôsobiaci na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici. V rámci tohto variantu je možné koncipovať študijný program zohľadňujúci špecifiká manažmentu v sociálnej práci a sociálneho podnikania v štruktúre povinných, povinne voliteľných a výberových predmetov. Do povinných a povinne voliteľných predmetov je však v zmysle požiadaviek akreditácie potrebné zahrnúť všetky nosné témy jadra znalostí študijného programu sociálna práca v 2. stupni štúdia definované v opise študijného odboru Sociálna práca.

Druhý variant spočíva vo vytvorení profilácie „Manažment v sociálnej práci a sociálne podnikanie“ v rámci magisterského študijného programu „Sociálna práca“. V aktuálnom študijnom programe sú už realizované dve špecializácie/profilácie „Sociálna práca so seniormi“ a „Sociálna práca s mládežou“. V tomto prípade je jadro študijného programu tvorené povinnými predmetmi. Tie sú spoločné pre všetky profilácie. Následne je program štruktúrovaný v rámci povinne voliteľných predmetov tak, aby sa študenti a študentky mohli profilovať v rámci zvoleného smeru.

Absolvent/absolventka magisterského študijného programu sociálna práca na Pedagogickej fakulte Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici:

- má hlboké a prierezové vedomosti z oblasti teórie, metodológie a praxe sociálnej práce;
- orientuje sa v interdisciplinárnych súvislostiach sociálnej práce a vie ich aplikovať pri riešení sociálnych problémov;

- dokáže vysvetliť a analyzovať teórie metódy a postupy využívané v teoretickej, praktickej, koncepcnej, projektovej a výskumnej činnosti v sociálnej práci;
- vie aktívnym spôsobom získavať nové znalosti a informácie, integrovať ich a tvorivo využívať pri riešení sociálnych problémov a pri rozvoji odboru sociálna práca;
- dokáže určiť príčiny a dôsledky sociálnych problémov a tvorivým spôsobom ich riešiť;
- dokáže navrhovať a implementovať integrované riešenia sociálnych problémov na mikro, mezo a makroúrovni sociálnej práce s využitím moderných metód a prostriedkov;
- dokáže zrozumiteľne formulovať vlastné názory, aplikovať vhodné prezentačné techniky podľa potrieb a schopností cieľovej skupiny;
- je schopný reflektovať svoju prácu s ohľadom na etické, profesijné a právne aspekty sociálnej práce a riadiť svoj osobný rast,
- dokáže sa samostatne a kvalifikovane rozhodovať ako člen, vedúci tímu/organizácie a je pripravený nieť zodpovednosť za svoju činnosť a rozhodnutia;
- je schopný vyhľadávať a určovať typy poskytovaných služieb, ovplyvňovať ich rozvoj, a tvorivo zužitkovať zdroje, ktoré poskytujú zariadenia alebo inštitúcie v sociálnej sfére;
- dokáže prispievať k pozitívnym zmenám v odbore.

Absolvent profilácie alebo študijného programu „Manažment v sociálnej práci a sociálne podnikanie“ okrem vyššie uvedených vedomostí, zručností a kompetencií:

- disponuje komplexnými vedomosťami z oblasti manažmentu v sociálnej práci a sociálneho podnikania;
- je schopný samostatne reflektovať, vyhodnocovať a riešiť problémy v manažérskej praxi;
- dokáže analyzovať sociálnu situáciu v lokalite/regióne, vytvárať a implementovať koncepcné a strategické riešenia sociálnych problémov, programy, projekty a preventívne opatrenia zamerané na znevýhodnené skupiny v rámci konceptu sociálneho podnikania.

Nosné témy jadra znalostí študijného programu sociálna práca v 2. stupni štúdia tvoria:

- teória, etika a metodológia sociálnej práce;
- sociálna filozofia a etika v sociálnej práci;
- politologické základy sociálnej práce;
- makro a mikroekonomické aspekty sociálnej práce;
- sociálno-politické súvislosti sociálnej práce;
- metódy a techniky sociálnej práce;
- špecifiká a podstata sociálnej práce s cieľovými skupinami;
- funkcie a metódy supervízie;
- špecializovaná odborná prax;
- sociálno-psychologický výcvik zameraný na konštruktívne riešenie krízových situácií a konfliktov;
- teória organizácie a riadenia tímov;
- sociálne plánovanie a projektovanie.

Profilácia alebo študijný program „Manažment v sociálnej práci a sociálne podnikanie“ bude okrem vyššie uvedených blokov tvorený povinne voliteľnými predmetmi zameranými na témy:

- sociálne podnikanie;
- finančný manažment a účtovníctvo;
- personálny manažment;
- manažment kvality;
- marketing v oblasti sociálnych služieb a sociálnej práce;
- odborná prax v oblasti manažmentu sociálneho práce a sociálneho podnikania.

Návrh uvedeného študijného programu/profilácie reflektuje súčasnú požiadavku zvýšiť uplatniteľnosť absolventov a absolventiek na trhu práce. Sme si vedomé toho, že uplatniteľnosť vysokoškolských študentov a študentiek v nemalej miere závisí od takého obsahu študijných programov, ktorý odráža potreby trhu práce a je súčasne atraktívnym. To je možné dosiahnuť medzifakultnou spolupracou a participáciou učiteľov a učiteľiek Pedagogickej a Ekonomickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici na obsahovom zameraní študijného programu „Manažment v sociálnej práci a sociálne podnikanie“. Pozitívnou skutočnosťou je tiež rozšírenie ponuky študijných programov na Pedagogickej a Ekonomickej fakulte Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, čo môže zvýšiť atraktivitu oboch fakúlt. Ďalší prínos vnímame v nadviazaní užšej spolupráce aj v rámci vedeckých, výskumných a publikačných aktivít postavených na dnes stále viac potrebnom interdisciplinárnom prístupe.

ZÁVER

Náročná profesia, ktorou sociálna práca nepopierateľne je, si vyžaduje adekvátnu prípravu odborníkov a odborníčok. Myslíme si, že jednou z ciest ako profesionalizovať sociálnu prácu ako profesiu a tým aj zvýšiť jej kredit v očiach verejnosti je kvalitný študijný program a zanietaená intenzívna práca so študentmi a študentkami. K tomuto cieľu smeruje aj predstavený študijný program, ktorého cieľom je rozšíriť ponuku študijných programov a súčasne zintenzívniť a skvalitniť spoluprácu medzi fakultami Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici v rámci medzifakultnej výučby.

Použitá literatúra

1. *Akreditačný spis Mgr. štúdia Sociálna práca na Pedagogickej fakulte UMB v Banskej Bystrici*. Banská Bystrica : 2014.
2. DONNELLY, J. H. – GINSON, J. L. – IVANCEVICH, J. M. 1997. *Management*. Praha : Grada Publishing, 1997.
3. JUSKO, P. 1999. Dimenzie sociálnej práce. In: *Práca a sociálna politika*, roč. VII, 1999, č.12, s.14 - 15.
4. KORIMOVÁ, G. a kol. 2007. *Sociálne podnikanie*. Banská Bystrica: OZ Kopernikus, 2007. ISBN 978-80-89288-14-4
5. KORIMOVÁ, G. – ŠTRANGFELDOVÁ, J. 2014. *Ekonomika sociálnych služieb*. Banská Bystrica: Belianum, 2014. ISBN 978-80557-0741-9
6. LABÁTH, V. 2001. Sociálna práca – priestor na terminologické experimenty? In: *Práca a sociálna politika*, roč. IX, 2001, č. 9, s. 20 – 23.
7. MARTINKOVIČOVÁ, M. 2014. Determinanty profesionálnej prípravy manažérov sociálneho podnikania. In: *Sociálna ekonomika a vzdelávanie. Zborník vedeckých štúdií*. Banská Bystrica: Ekonomická fakulta UMB v Banskej Bystrici, 2014. ISBN 978-80-557-0623-8
8. MATOUŠEK, O. a kol. 2001. *Základy sociální práce*. Praha : Portál. 2001. ISBN 80-7178-473-7
9. MATULAY, S. – MATULAYOVÁ, T. 1998. *Sociálna práca*. Nitra : UKF v Nitre. 1998 ISBN 80-80502-10-2
10. MYDLÍKOVÁ, E. 2004. *Manažment v sociálnej práci*. Bratislava: OZ Sociálna práca, 2004. ISBN 80-89185-04-5

5. *Sústava študijných odborov vysokoškolského vzdelávania Slovenskej republiky* vydaná rozhodnutím Ministerstva školstva SR č. 2090/2002-sekr. zo 16. decembra 2002

Kontaktné údaje

Anna HUDECOVÁ, prof. PaedDr. PhD.
Pedagogická fakulta
Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici
Ružová 13
97411 Banská Bystrica
Slovenská republika
E-mail: anna.hudecova@umb.sk

Alžbeta BROZMANOVÁ GREGOROVÁ, doc. PhDr. PhD.
Pedagogická fakulta
Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici
Ružová 13
97411 Banská Bystrica
Slovenská republika
E-mail: alzbeta.gregorova@umb.sk